

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยทั่วไปจะดำเนินการระดับตำบล การบูรณาการระดับอำเภอยังไม่มีดำเนินการมาก่อน การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอไชยา มีวัตถุประสงค์หลักคือการหารูปแบบ (Model) ในการเชื่อมโยงกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน ให้พัฒนาเป็นเครือข่ายระดับอำเภอ และดำเนินกิจกรรมร่วมกันในการดูแลจัดสวัสดิการสำหรับประชาชนผู้ยากลำบากในพื้นที่ วิธีการศึกษานี้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน โดยประยุกต์กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ “สุนทรียสนทนา” (Appreciation Inquiry) ซึ่งประกอบด้วย 1) การค้นหาศักยภาพและทุนชุมชนในมิติต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาโครงการ 2) การสร้างฝันและเป้าหมายร่วมกันในการบูรณาการเครือข่าย 3) การออกแบบวิธีการที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมาย และ 4) การปฏิบัติด้วยความมุ่งมั่นตามวิธีการที่ออกแบบไว้เพื่อให้ฝันเป็นจริง

ด้วยกระบวนการดังกล่าวพบว่าองค์กรชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมด้านสวัสดิการในอำเภอไชยามีมากกว่า 110 องค์กร ส่วนใหญ่จัดสวัสดิการด้านสินเชื่อทางการเงินในขณะที่การจัดสวัสดิการเชิงสังคมแก่สมาชิกและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 7.95 ของเงินกองทุน โดยกลุ่มที่จัดสวัสดิการทางสังคมมากที่สุด คือชมรมผู้สูงอายุ (ร้อยละ 55.5) และกลุ่มที่มีความเข้มแข็งด้านการเงินมากที่สุดและจัดสวัสดิการชุมชนอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือสหกรณ์เครดิตยูเนียน จากการสำรวจพบผู้ยากลำบากในอำเภอไชยา จำนวน 1,191 ราย ได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะของเบี้ยยังชีพรายเดือน จำนวน 771 ราย ผู้ยากลำบากที่ยังรอความช่วยเหลือ จำนวน 420 ราย ผู้ยากลำบากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ (ร้อยละ 40.48) รองลงมาคือผู้มีรายได้น้อย (ร้อยละ 29.29) ผู้พิการ (ร้อยละ 13.81) และเด็ก (ร้อยละ 10.48) ลักษณะความยากลำบากที่พบมากที่สุด คือ ขาดผู้อุปการะดูแล

เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นเครือข่ายทางสังคม การเชื่อมโยงเครือข่ายเริ่มจากการค้นหากลุ่มกองทุน คณะกรรมการกองทุนที่มีจิตสาธารณะ และทำความเข้าใจ สร้างแรงจูงใจเชิงผลประโยชน์เชิงสวัสดิการในการเชื่อมโยงกองทุนต่างๆเข้าด้วยกัน การบูรณาการต้องเริ่มจากการบูรณาการความคิด บูรณาการคน และบูรณาการระบบการทำงาน การบริหารเครือข่ายต้องยึดหลักความเสมอภาค ความเท่าเทียมระหว่างกองทุนประเภทต่างๆ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการงานของเครือข่ายและกองทุนสวัสดิการชุมชน คือการสร้างเชื่อมั่นแก่ประชาชน และองค์กรภาคีต่างๆ ดังนั้นเครือข่ายจึงต้องมีระบบ กลไก ระเบียบ แนวปฏิบัติต่างๆที่ชัดเจน และมีความโปร่งใสในการบริหาร และยังคงต้องได้รับการหนุนเสริม และให้การรับรองโดยราชการ

กองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอไชยาเป็นกองทุนจัดตั้งขึ้นใหม่ บริหารโดยคณะกรรมการจาก 4 องค์กรเครือข่าย คือ เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ และ

เครือข่ายเครดิตยูเนียน กองทุนนี้ดำเนินกิจกรรมด้านสวัสดิการแก่สมาชิก และผู้ยากลำบากเป็นหลัก ไม่มีบริการกู้ยืมแก่สมาชิก ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของกองทุน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดตั้งกองทุนระดับอำเภอ คือการสร้างเชื่อมั่นทั้งแก่องค์กรเครือข่าย และประชาชนทั่วไป ในระยะแรกจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักประกันเชิงนโยบาย และการหนุนเสริมจากรัฐตามสมควร และมีองค์กรสนับสนุนด้านการเงินอีกส่วนหนึ่ง

การวิจัยสำเร็จตามเป้าหมายทั้งในด้านข้อมูลผู้ยากลำบาก การเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการ การเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการเครือข่าย และเปิดรับสมาชิกกองทุนสวัสดิการอำเภอไชยาได้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก แต่ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานของเครือข่ายยังไม่สามารถประเมินได้ภายใต้ระยะเวลาของการวิจัยนี้

คำหลัก สวัสดิการชุมชน การบูรณาการเครือข่าย อำเภอไชยา